

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af
Citation: POUL SCHJÆRFF , 1926-29, s. 430. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529612064368/facsimile.pdf> (tilgået 13. juni 2021)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

saa stærkt, at Polakkerne, trods al deres Tapperhed, ikke kunde tage det tilbage igien, og endelig taug Kanonerne, og Dødsstille fulgte ovenpaa Stormen.

Sildigere besøgte Czernim Adalbert. Han syntes stærkt bevæget, og man saae, at han havde fældet Taarer. »Der er skeet Vidundere af Tapperhed,« sagde han, »næsten i to Timer have ni Kanoner været sig mod halvfemsindstyve, og tre Compagnier have modstaaet Kiærnen af den russiske Armee; var der blot kommen Undsætning i Tide, da var Wola aldrig falden i Fiendernes Hænder, men hvad hjælper det Alt, først har den feige Skurk, Krukowiecki, negtet de tappe Mænd al Hielp, og givet vor vigtigste Skandse i Fiendchaand, og nu underhandler han oven i Kiøbet om at overgive Byen.«

»Det er ikke muligt,« raabte Adalbert, »endnu er jo vor Linie urørt, og hvert Øieblik kan Romarino vende tilbage.«

»Du skal dog see, at jeg har Ret,« svarede Czernim.

Samme Aften modtog Adalbert et Brev, som Bonaventura havde efterladt, med den Befaling, først at overgive det, naar man fik Efterretning om hans Død. I dette Brev tog han Afsked med alle sine Venner, og erklærede, at han var bleven enig med Befalingsmanden paa den fireoghalvtredsindstyvende Skandse om, at de, naar de ei kunde forsvare sig længere, vilde sprænge Skandsen i Luften.

»Brave Bonaventura!« udbød Adalbert, da han havde læst dette Brev, »denne Daad vil sikkert aldrig dit Fædreland forglemme.«

»Vor Smertes Hav er nu saa stort,« sagde Czernim, »at selv de Bedstes Død kun er liig en Draabe i Oceanet.«

Der var sluttet en kort Vaabenstilstand, under hvilken Fienderne opstillede tohundrede Kanoner paa Wola mod Czyste, der var Midtpunktet i den anden Linie, skjøndt dette var aldeles imod de Betingelser, under hvilke Vaabenstilstanden blev afsluttet.

Klokken to næste Dag begyndte Stormen paa ny, efterat Krukowiecki forgieves havde villet overtale de øvrige Regjeringsmedlemmer til at overgive Staden. Alle Angreb paa den venstre Fløi, som Uinski anførte, mislykkedes ogsaa denne Dag, hvorimod de tohundrede Kanoner, der toordnede mod Czyste, virkede med en uimodstaaelig Kraft. Tilsidst, da Kanonerne paa Czyste vare bragte til Taushed, stormede Fienderne, een Gang bleve de vel tilbagedrevne, men da Mandskabet paa Czyste heller ingen Undsætning fik, bragte et nyt Angreb endelig ogsaa dette vigtige Punkt i Fiendernes Hænder, og nu var ogsaa den anden Linie brudt.

Denne Skandse stræbte man ligeledes at tage tilbage igjen; Uinski understøttede Angrebet, og Adalbert var denne Gang imellem de Kæmpende, Landsbyen Wola gik op i Lucr, der anrettedes et uhyre Blodbad paa Russerne, og uagtet Czyste ikke kunde tilbageerobres, saa havde dog heller ikke Uinski tabt en eneste Skandse paa sin Fløi, og stod nu truende i Russernes Ryg og paa deres Flanker. Den næste Dag var derfor sikkert bleven meget farlig for dem, hvis ikke Krukowiecki, for at fuldende sit Forræderi, mod Uinskis Vidende, med List havde lokket en stor Deel af hans Folk bort fra Skandserne. Da nu desuden den Deel af Hæren, der skulde tiene til Undsætning, af Krukowiecki var bortsendt over Weichselen til Praga, saa blev det endelig umuligt længere at fortsætte Kampen.

Paa denne Maade nødtes Polakkerne til at over-

give Staden, imidlertid efterlode dog Russerne mere end femogtyvetusinde Liig foran Warschaus Volde, og en af af deres bedste Generaler har selv tilstaaet, at ikke blot denne Hær, men det hele russiske Rige havde staaet paa Spil, hvis Romarino med sine friske Tropper var ankommen den anden Aften, medens Russerne endnu vare udmattede af Kampen.

Blege og fortvivlede samledes de polske Krigere i Praga. Hæren besluttede nu at drage mod Norden til Fæstningen Modlin. Flerc Officerer skikkedes til Romarino, der alt stod Warschau ganske nær, med den Befaling, at han skulde forene sig med Hovedarmeen. Blandt disse Officerer var ogsaa Adalbert, som begav sig paa Reisen, fulgt af Leontine, der nu, til sin Sikkerhed, omskiftede den qvindelige Dragt med Mandsklæder.

Men i Romarinos Hær rørte sig igjen den gamle Ulydigheds Aand, der vare mange Adelsmænd omkring ham, blandt andre ogsaa Grev Larinski, disse ønskede ei at forene sig med Folkepartiet, der befandt sig i den anden Hær, derfor var Romarino døv for alle de Sindiges Forestillinger. Da nu Kosakkerne spærrede Tilbageveien for den Enkelte, og udsøvede de største Grusomheder, hvor de kom frem, saa nødtes Adalbert, der ikke vilde udsætte Leontine for et saa farligt Møde, at blive hos Romarino.

Denne trak sig imod Syden, og Adalbert maatte med Smerte see, hvorledes den Aand, der rørte sig i Hærførernes Inderste, ogsaa udbredte sig blandt Mandskabet, Ulydighed og Uorden tog ogsaa her Overhaand, hele Regimenter opløste sig, og under dette ulykkelige Tog splittedes og spildtes Landets sidste Kræfter.

Endelig opgav Romarino enhver krigersk Plan, og besluttede at frelse sig til Gallizien. Imidlertid stod

den kiække Rozyki med sine Tropper i Sandomir nær ved Weichselen, og Romarino tillod Enhver, der var i Stand dertil, at forene sig med ham. Flere, og blandt Andre Adalbert og Leontine, benyttede denne Tilladelse, de kom lykkelig over Weichselen, og forenede sig med Rozykis lille Hær, og Adalbert havde endnu den Glæde at deeltage i Træfningen ved Logow, en af de sidste, hvori det polske Heltemod trodsede en overlegen Fiende.

Først ligeoverfor Byen Krakau nedlagde Rozyki sine Vaaben, Adalbert og Leontine fandt da Leilighed til at naae Dominikanerklosteret, hvor den ærlige Prior ganske rigtig udbetalte dem den Capital, Alexandra havde nedlagt hos ham. Derpaa maatte de fortælle ham Alt, hvad de vidste om Pater Vincent. »Han er en tro Arbeider i Viingaarden,« sagde endelig den gamle Prior, »og jeg havde haabet, at han skulde lukke mine Øine og paatage sig Opsigten over Arbeiderne efter min Død, men nu er ogsaa det Haab forspildt.«

Forklædte ilede derpaa Adalbert og Leontine igiennem Fristaden Krakau, hvor de med Smerte hørte Russernes Jubel og deres Seierssange. De vovede ogsaa paa kort Tid at besøge deres gamle Hiem, hvilket ikke faldt dem saa vanskeligt, eftersom alle Veie vare dem velbekiendte, og de i hver Hytte vare sikkre paa et Tilflugtssted.

En Dag, da de gik forbi et lidet Brædehuus, saae de en ældgammel Mand, der sad udenfor Døren paa en Steen, og varmede sig i den sildige Efteraarssol. Han syntes aldeles nedsunken i sine egne Tanker og bemærkede dem ikke, men Leontine kiendte ham strax, det var den ældste af de Oldinge, hun havde seet ved Czernims Fest. Han gienkiendte derimod ikke hende, uagtet han betragtede hende længe. »Jeg

har soet spidse Huer*) i min Hytte,« sagde han endelig, »og de have sønderslaaet min Skaal og bortført mine Ceder, men jeg lider dog ingen Mangel, thi mine Naboer bringe mig, hvad jeg behøver.« — »Ja, ja, fra de spidse Huer kommer al vor Ulykke,« svarede Adalbert. Oldingen sad nu igjen længe taus, endelig sagde han: »Med Polen har det dog ingen Nød, thi saalænge Klokkerne klinge i Krakau og de Helliges Sange i Himlen, kan ikke dette Land for-gaae.«

»Kun den, hvis Forstand er gaaet Krebsgang, og der er bleven til et Barn igjen af Alderdom, kan endnu troe, at Polen kan bestaae,« sagde Adalbert.

»Ja, ja, Polen staaer sig nok,« sagde igjen den Gamle og nikkede venligt.

Leontine nærmede sig nu, og trykkede et Par Sølvmynter i den Gamles Haand.

»Gud velsigne Sobieski!« sagde igjen denne, »hans Aand hviler endnu over Landet, derfor staaer det sig nok, naar Enden kommer.«

»Maaskee har den Enfoldige der talt et visere Ord, end de Kloge ville troe,« sagde Leontine, i det hun langsomt skred videre.

»Polen staaer sig nok,« sagde den Gamle atter, og uden Tvivl vare disse Ord blevne hans Mundheld, thi Adalbert, der dvælede et Øieblik efter Leontine, hørte ham gjentage dem flere Gange.

I Selskab med et Par Handelsmænd flygtede nu Adalbert og Leontine til Gallizien. Da de traadte frem bag en Høi, og allerede vare nær ved Weichsel-floden, der danner Grændsen imellem Landene, mødte de en Flok Daadyr, der hurtig ilede bort, da den saae dem. Kun een sneehvid Daa blev staaende og betragtede Leontine. Det var den samme, som

*) Det almindelige Navn paa de russiske Soldater.

hun saa tidt havde besøgt og fodret i Skoven. Hun lod da sine Ledsagere gaae forud, hvorpaa hun nærmede sig til det hvide Daadyr, der ogsaa kom hende i Møde. Pludselig standsede hun ved et vildt Kastanietræ, og plukkede hurtig nogle af dets Frugter, som hun nu rakte Dyret, der gierne spiste dem af hendes Hænder. Derpaa satte hun sig ned i Græsset, hvorefter Daen lagde sig ved hendes Side, og heldte sit Hoved til hendes Barm. Hun klappede den nu og tiltalte den under Strømme af Taarer, medens den betragtede hende med kloge og sørgmodige Øine, ligesom den forstod hendes Smerte. Endelig reiste hun sig og gik, og den fulgte hende, indtil hun naaede sine Ledsagere, her standsede den, men da hun fiernede sig, steg den op paa Høien, hvor den, saalænge Adalbert kunde øine den, blev staaende og stirrede ned efter hende. Leontine og hendes Ledsagere naaede imidlertid Weichselfloden, hvor de fandt en Baad i Beredskab, i hvilken de strax toge Plads; Baaen drev da sagte for Strømmen, men Leontine stod bleg, som et Marmorbillede, og stirrede paa Daadyret og paa Høien, til denne endelig skiulte sig bag andre Høie. Nu landede Baaen i Gallizien, og Leontine steg ud og gik videre, uden at mæle et Ord, men Adalbert kunde neppe holde sine Taarer tilbage, da han saa den Veemod, der stod malet i hendes Aasyn, og det forekom ham, ligesom om det var Skovens Genius selv, der, for at bringe sin tro Datter den sidste Afsked, havde sendt dette Dyr.

Fra det Øieblik Leontine forlod sit Fædreland, vog den ungdommelige Rødme bort fra hendes Kinder, og den vendte aldrig siden tilbage.